

ПАМ'ЯТІ Є. В. САВЕЛЬСВОЇ

Пішла з життя Єлизавета Володимирівна Савельєва (20 грудня 1932 – 8 листопада 2024). Остання з легендарних «старійшин» Наукової бібліотеки ОНУ, наша колега, наша наставниця. В її трудовій книжці – один-єдиний запис про місце роботи – Бібліотека, куди вона прийшла після закінчення українського відділення філологічного факультету ОДУ у жовтні 1956 р. та пропрацювала до 2011 р. 55 років стажу!

Єлизавета Володимирівна розпочала свою трудову діяльність на посаді молодшого бібліотекаря у відділі абонементу, працювала у відділі наукової обробки та каталогізації літератури, була редактором каталогів, очолювала методичний відділ та відділ ідейно-виховної роботи. Вона була однією з організаторів в університетській бібліотеці відділу рідкісних книг та рукописів, яким керувала протягом багатьох років (1983-1999). Працюючи у бібліотеці, Є. В. Савельєва здобула спеціальну професійну освіту, у 1967 р. закінчивши заочно Харківський інститут культури за спеціальністю «бібліотечна справа».

Чудово гуманітарно освічена, літературно обдарована, вона була на своєму місці серед книжок. Своїми широкими знаннями вона майстерно ділилася з усіма, хто приходив до Музею книги університетської бібліотеки. Єлизавета Володимирівна ніколи не робила відмінностей між відвідувачами екскурсій: неважливо, хто був перед нею – школярі, студенти, викладачі, дипломати чи вчені! Для неї було важливо показати книжкові багатства рідної Бібліотеки, відкрити багатом дивовижний світ Книги.

Незважаючи на те, що можливості публікацій у ті роки були вельми обмежені, Є. В. Савельєва є авторкою понад 50 друкованих праць. Найраніші публікації (кінець 1950-х – початок 1960-х рр.) пов'язані з її науковими дослідженнями

у галузі українського літературознавства. Учениця професора А. В. Недзвідського, Єлизавета Володимирівна однією з перших у бібліотеці ОДУ почала займатися українськими бібліографічними студіями: творчістю Тараса Шевченка, Лесі Українки, Михайла Коцюбинського, І. К. Тобілевича (Карпенко-Карого) тощо. Старанно та з натхненням вивчалися нею також кириличні стародруки та особливо релігійна книга у ті часи, коли такі дослідження ще не були загальноприйнятими.

У 1980-ті рр. Є. В. Савельєва працювала над створенням біобібліографічних покажчиків, присвячених філологам П. Т. Маркушевському та А. В. Недзвідському. Протягом багатьох років Єлизавета Володимирівна активно співпрацювала з університетською та міською пресою, регулярно публікуючи в газеті «За наукові кадри» («Одеський університет») інформацію про виставки та інші культурні заходи бібліотеки, нові надходження до її фондів.

З початку 1990-х рр. Єлизавета Володимирівна активно займалася виявленням матеріалів з історії України у фондах бібліотеки. На одній із виставок, що протягом тривалого часу діяла постійно, експонувалася добірка книг «Джерела до вивчення історії України». Більша частина представлених тут матеріалів була взята з іменних фондів бібліотеки. Виставка безперервно поповнювалася і стала основою для створення у 1994–1999 рр. бібліографічного покажчика «Українська книга в іменних фондах Наукової бібліотеки Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова» (Одеса, 1999). Ініціатор цього проекту, Є. В. Савельєва була одним із упорядників покажчика. Це видання, презентація якого відбулася на IV Всесвітньому конгресі Міжнародної асоціації українців (Одеса, 26-29 серпня 1999 р.), свідчило про те, що Наукова бібліотека ОДУ підключилася до роботи зі створення національної бібліографії України. У той же час Єлизавета Володимирівна взяла участь у підготовці фундаментального видання «Професори Одеського (Новоросійського) університету: біографічний словник» (Одеса, 2000. Т. 1-4), була одним з редакторів бібліографічного покажчика «Греція далека та близька» (Одеса, 1999).

Великим досягненням Єлизавети Володимирівни було створення бібліографічного покажчика «Італійська книга епохи Відродження у фондах Наукової бібліотеки Одеського національного університету імені І. І. Мечникова» (Одеса, 2001). У 2000-ті рр. вона бере участь у низці видавничих проектів бібліотеки: «Наукова бібліотека Одеського національного університету імені І. І. Мечникова : історичний нарис до 185-річчя заснування» (Одеса, 2002), «Дарителі Научной библиотеки Одесского (Новороссийского) университета, 1865–1920 : материалы к истории Одесского национального университета им. И. И. Мечникова» (Одеса, 2005), «Научное наследие Н. Н. Ланге в университетской библиотеке» (Одеса, 2010).

У ці роки вона виступає на міжнародних конференціях, організованих бібліотекою, публікується у журналі «Вісник Одеського національного університету. Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство» (нині «Бібліотечний Меркурій»), який почав виходити у 2007 р. Її остання друкована робота підбиває своєрідний підсумок вивчення українських кириличних стародруків у фондах Наукової бібліотеки ОНУ: статтю «Українські кириличні стародруки у фондах університетської бібліотеки: до історії формування колекції» було опубліковано у збірнику наукових праць «Історія України в книжкових пам'ятниках XVI–XVII ст. з колекцій Наукової бібліотеки ОНУ» (Одеса, 2011).

Єлизавета Володимирівна була глибоко віруючою людиною, вихованою в християнському дусі у дивовижній інтернаціональній родині з незвичайним родоводом. Вона була справжньою одеситкою, народилася в нашому місті та пережила тут війну, що залишила глибокий слід у її долі. Завжди була доброзичливою, привітною, ніколи не підвищувала голосу. Інтелігентна, скромна, незворушна та іронічна, Є. В. Савельєва прожила непросте життя, зберігши до кінця ясну пам'ять, і тихо пішла, не доживши трохи більше місяця до 92 років.

Дякуємо, що були з нами, Єлизавето Володимирівно!

Дякуємо, що були з Бібліотекою!

Пам'ятатимемо...